

parafléiðandi hægt að sundurliða í setningar, sem innihalda einhverja umsögn um eitthvað. Setningar þessar eru, segir Kant, tvenskónar: sumar eru sundurliðandi, aðrar eru sameinandi. Í sundurliðandi setningum bætir umsögnin engu við þann hlut, sem hún er um, einsog í setningunni: allir líkamir hafa stærð. Umsögnin: hafa stærð, felst í hugtakinu líkami, vegna þess að það sem enga stærð hefir er ekki líkami. Aftur á móti er þessi setning: jörðin er reikistjarna, sameinandi setning, því í henni bætir umsögnin nýju þekkingar atriði við hlutinn, sem hún er um. Aðeins hinar sameinandi setningar auka þekkinguna sundurliðandi setningar eru í raun og veru engin þekking. En til þess að þekking sú, sem felst á hinum sameinandi setningum sé áreiðanleg verður hún að vera sönn í öllum tilfellum, sambandið á milli hlutarins og umsagnarinnar má ekki vera undir tilviljum komið, heldur verður að vera nauðsynlegt samband. Nú eru tilfelli þau, sem reynslan gefur æfinlega takmörkuð að tölu, og þessvegna er ekki hægt að segja að einhver sannindi, sem birtast í þeim öllum séu þar fyrir nauðsynleg, eða vísindaleg sannindi. Þar afleiðandi verða þau að vera grundvöllur í skynseminni engu síður en reynslunni ef þau eiga að vera vísindaleg sannindi. Með öðrum orðum, þau verða að vera fyrirfram (a priori) sönn í skynseminni, einsog Kant kemst að orði. Alt, sem bygt er á reynslunni einni er eftir á sannað (a posteriori) og er ekki óbrigduft. Sönn þekking samanstendur af fyrir fram sönnum sameinandi setningum. Þannig svarar Kant spurninguunni, hvað er þekking? Og gagnrýni skyuseminnar á að vera til þess að leiða í ljós hvernig þannig löguð þekking getur átt sér stað.

Þegar um hina hreinu skynsemi er að ræða má skifta henni samkvæmt störf hennar. Í fyrsta lagi þeimist hún útá við og tekur á móti ábrifum frá umheiminum, þessi hlutinn er skynjun (Anschauung); í öðru lagi myndar hún heildir úr efni því, sem skynjunin framleiðir samkvæmt vissum lögum, það er lægri skilningur eða dómgreind (Verstand); síðan myndar hún úr ályktunum dómgreindarinnar algildandi skoðanir eða hugmyndir, þetta er hinn hærri skilningur (Vernunft), sem er hin hásta